

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
(ΟΠΠοΔΕΔΑΧ)

Τηλ. 22210-22369, 22210-75927, 210-3816440, 6944787476, 6945983393
<http://dimotikiagorahalkidas.wordpress.com>

Email: oppoddax@gmail.com

Facebook: Δημοτική Αγορά Χαλκίδας

Χαλκίδα, 25 Ιουνίου 2015
αρ.πρ. 75

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΩΝ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ (ΔΑΧ)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- I. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
 - I.A. Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
 - I.B. ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΔΑΧ
 - I.Γ. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΔΑΧ.
- II. ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
- III. ΤΟ ΥΠΠΟ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
- IV. ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ Η ΔΑΧ
- V. ΟΠΠοΔΕΔΑΧ - ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

I. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

I.A. Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

I.A. α. Η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας (ΔΑΧ) είναι ένα μοναδικό δημόσιο κτηριακό συγκρότημα, τοπόσημο και «προϊκα» της πόλης της Χαλκίδας, πολύτιμο τεκμήριο της νεότερης ιστορίας της πόλης .

Η αξία της ΔΑΧ έχει αναλυθεί σε πολλά επιστημονικά έγγραφα, και έγκειται, εν συντομία, στα εξής:

I.A. α. 1 - Έχει ιστορική αξία ως πολεοδομικό κέντρο της νεότερης πόλης και ως κέντρο της κοινωνικοπολιτικής ζωής της Χαλκίδας των τελευταίων 130 περίπου ετών. Ως " Αγορά" , μαζί με τις έμπροσθέν της τρεις πλατείες Εμπόρων ή Μπαϊκερ, Εβδομαδιαίας Αγοράς και Βασιλείου συνέδεσε τον αστικό πληθυσμό της Χαλκίδας, σε οικονομική και κοινωνική βάση, με το αγροτικό παραγωγικό δυναμικό της ενδοχώρας της Εύβοιας. Σε αυτόν τον χώρο στεγάστηκε το πρώτο Μουσείο της Χαλκίδας, η Φιλαρμονική του Δήμου, το Εργατικό Κέντρο, η Αγορανομία , η Τουριστική Αστυνομία, έγιναν Εκθέσεις (Γυναικείας Βιοτεχνίας το 1902 και η ονομαστή στην εποχή της «Α΄ ΠΑΝΕΥΒΟΪΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ» το 1937), στην Αγορά μοιραζόταν το

κατοχικό συσσίτιο από εμπόρους της περιοχής, στις πλατείες της έγινε η μεγάλη συγκέντρωση της Απελευθέρωσης και μετά γίνονταν οι προεκλογικές συγκεντρώσεις και από τα σκαλοπάτια της Δημοτικής Αγοράς μιλούσαν οι πολιτικοί αρχηγοί. Από τα μέσα του 19^{ου} αι. περίπου έως τη δεκαετία του 1970 σε αυτό το σημείο γινόταν η εβδομαδιαία λαϊκή αγορά (κάθε Δευτέρα) και η ετήσια εμποροπανήγυρη της πολιούχου της πόλης Αγ. Παρασκευής, η οποία συνέχιζε παλαιότερη παράδοση από την Τουρκοκρατία (1470-1833).

Ι.Α. α. 2 - Έχει αισθητική-αρχιτεκτονική αξία ως συγκρότημα με επιτυχή σύζευξη δύο ρυθμών δύο διαφορετικών εποχών του απλού νεοκλασικού- 1885 και του Bauhaus - 1928 που, μάλιστα, η 2^η φάση της είναι αποτέλεσμα αρχιτεκτονικού διαγωνισμού που κέρδισε ο μετέπειτα ακαδημαϊκός Σόλων Κυδωνιάτης. Παρά τις υφιστάμενες φθορές και παραμορφώσεις, το συγκρότημα διατηρεί ευκρινώς τις μορφολογικές και τυπολογικές ιδιαιτερότητες των δυο φάσεων κατασκευής του.

Ι.Α. α. 3 - Έχει οικονομική αξία, διότι είναι ένα κτηριακό απόθεμα μεγάλης έκτασης σε καλή, σχετικά, κατάσταση. Το κτηριακό σύνολο έχει συνολικό εμβαδό κυρίων και βοηθ. χώρων 4.760 τ.μ. (κύριοι χώροι 3200 τ.μ., πατάρια 550 τ.μ., υπόγεια 1000 τ.μ.), με 70 περίπου καταστήματα. Τα καταστήματα μπορούν να αποκατασταθούν και εκσυγχρονιστούν με κλιματισμό, χώρους υγιεινής, αποθήκες, ψυγεία και πάγκους κ.α. για τις ανάγκες της επαναλειτουργίας της ΔΑΧ.

Ι.Α. α. 4 - Έχει λειτουργική αξία ως δημοτική λαϊκή αγορά της πόλης και μαζί με τις παρακείμενες πλατείες, η επαναλειτουργία της θα εξασφαλίσει μια απαραίτητη κοινωνική και εμπορική λειτουργία στο κέντρο, όπως γίνεται σε κάθε σύγχρονη πόλη, ενώ ταυτόχρονα θα λειτουργήσει και ως πόλος έλξης για την ενδυνάμωση της εμπορικής κίνησης όλων των καταστημάτων του κέντρου, όπως γινόταν και στο παρελθόν, πριν την παρακμή της.

Ι.Α. α. 5 - Έχει περιβαλλοντική αξία, καθώς η υπάρχουσα δόμηση του συγκροτήματος με ανθρώπινη κλίμακα, σε συνδυασμό με τις παρακείμενες πλατείες, εξασφαλίζει μια ισορροπία μεταξύ του κτισμένου και του ελεύθερου περιβάλλοντος χώρου, που προσφέρει μιάν αναγκαία ανάσα στο νεότερο ιστορικό κέντρο της πόλης που έχει ολοκληρωτικά καταστραφεί – τα νεοκλασικά σπίτια αντικαταστάθηκαν από νεότερες υψηλές πολυκατοικίες ενώ υπάρχει απαράδεκτη κυκλοφοριακή συμφόρηση .

Ι.Α. α. 6 - Έχει διδακτική αξία για τις νεότερες γενιές τόσο ως αυτό καθαυτό κτηριακό σύνολο και πολεοδομικό τεκμήριο αλλά και ως ένα από τα ελάχιστα απομείναντα κτήρια της νεότερης ιστορίας της πόλης μετά την σχεδόν ολική καταστροφή του ιστορικού αποθέματος της Χαλκίδας. **Δεν νοείται άλλο γκρέμισμα στη Χαλκίδα, μια ιστορική πόλη με τρισχιλιετή ιστορία που ελάχιστα ίχνη της έχει αφήσει η άκρωσ μυωπική πρακτική των δημοτικών αρχών.**

Ι.Α. β. Η αναγνώριση των αξιών της ΔΑΧ τεκμηριώνεται με επιστημονική επάρκεια

1-στην Έκθεση της τότε Δ/ντριας της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής κ. Αθ. Χριστοφίδου¹ που αποτέλεσε την βάση της κήρυξης της ΔΑΧ ως μνημείου το 2006,

2-στην Έκθεση της Σχολής Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ,08.2005²

¹ Η Έκθεση της Διευθύντριας της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων Αττικής κ. Αθ. Χριστοφίδου για την Δημοτική Αγορά της Χαλκίδας: «Επανεξέταση του χαρακτηρισμού ως Νεωτέρου Μνημείου της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας», με αρ.πρ:1627/18.05.2005,

² Η Έκθεση της Αρχιτεκτονικής σχολής του ΕΜΠ για την Δημοτική Αγορά της Χαλκίδας, Αύγουστος 2005,

3-στο Πόρισμα του ΤΕΕ/ΠΤ Ευβοίας του 2010 -07.07.2010³.

4-στα Συμπεράσματα της Ημερίδας του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Ευβοίας 28.11.2010⁴

Την αξία της ΔΑΧ αναδεικνύουν και οι συνεχείς παρεμβάσεις για την διάσωσή της των σημαντικών φορέων Πολιτισμού: ICOMOS^{5 6}, MONUMENTA^{7 8}, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος & Πολιτισμού^{9 10},

ενώ παράλληλα υπάρχει σωρεία ιστορικών ντοκουμέντων: σχεδίων, φωτογραφιών, εγγράφων, καθώς και λεπτομερής αποτύπωση όλου του κτηριακού συγκροτήματος, αφού πολλές πτυχιακές και μεταπτυχιακές μελέτες των Πολυτεχνικών Σχολών έχουν γίνει για την ΔΑΧ.

I.B. ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΔΑΧ

Η ΔΑΧ καταλαμβάνει ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο 6.500 τ.μ. στον πυρήνα του εμπορικού κέντρου της νεότερης πόλης το οποίο περικλείεται από τους δρόμους Βενιζέλου, Αρεθούσης, Κριεζώτου και Νεοφύτου.

Αποτελείται από κτίσματα δύο φάσεων:

-από τέσσερα κτήρια σε σχήμα Π επί των οδών Βενιζέλου-Αρεθούσης και Κριεζώτου (**Α΄ φάση οικοδόμησης** το 1883 έως 1887) Τα κτίσματα είναι μονώροφα απλού νεοκλασικού ρυθμού. Ο φέρων οργανισμός είναι από τοίχους λιθοδομής και από κεραμοσκεπείς δίρριχτες στέγες που στηρίζονται σε ξύλινα ζευκτά. Και

-από ένα κτίσμα σε σχήμα Π (με εξέχοντα τα δύο άκρα της κεφαλής) με την κεφαλή του επί της οδού Νεοφύτου (**Β΄ φάση οικοδόμησης**). Τα κτίσματα είναι του Μοντέρνου Κινήματος του Μεσοπολέμου (Bauhaus). Έχει διώροφο κεντρικό τμήμα. Τα καταστήματα έχουν υπόγεια (όχι όλα) και πατάρια επισκέψιμα από εσωτερικές σκάλες. Τα κτίσματα έχουν μεικτό φέροντα οργανισμό από εξωτερικούς τοίχους λιθοδομής με πέτρινους πεσσούς και πλάκες μπετόν. Μεγάλοι, τρίμετροι πρόβολοι από μπετόν είναι τα στέγαστρα των εξωτερικών πάγκων των καταστημάτων. Θεωρείται πρωτοποριακή η χρήση των νέων υλικών στη Χαλκίδα όπου φαίνεται ότι το νέο τμήμα της Δημοτικής Αγοράς ήταν από τα πρώτα οικοδομήματα σε ρυθμό Bauhaus.

Από την οδό Νεοφύτου τρεις μαρμάρινες κλίμακες οδηγούν στον υπαίθριο χώρο της αγοράς. Η αγορά είναι προσπελάσιμη από όλες τις οδούς.

Το μέγεθος των καταστημάτων¹¹ των παλαιών πτερύγων είναι περί τα 30 τ.μ. το καθένα. Το μέγεθος των καταστημάτων των καινούργιων πτερύγων-του μεσοπολέμου είναι περί τα 50 έως 62 τ.μ. το καθένα (γύρω στα 28-37 τ.μ. καθαρή κάτοψη που αυξάνεται από το πατάρι και το υπόγειο). Παράλληλα, υπάρχουν μεγαλύτερα καταστήματα, (76 και 140τμ). Για λόγους σύγκρισης σημειώνεται, ότι **τα καταστήματα στη Βαρβάκειο αγορά έχουν διαστάσεις μικρότερες των καταστημάτων της Χαλκίδας** με κύριο χώρο περί τα 23 τμ.

³ στο Πόρισμα του ΤΕΕ/ΠΤ Ευβοίας του 2010 -07.07.2010,

⁴ Συμπεράσματα της Ημερίδας του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Ευβοίας 28.11.2010,

⁵ ICOMOS, ανακοίνωση, 05.02.2014

⁶ ICOMOS, Επιστολή στον Υπουργό Πολιτισμού, 24.03.2014

⁷ MONUMENTA, Δ. Τύπου 07.03.2014

⁸ IMONUMENTA, Δ. Τύπου 10.10.2014

⁹ Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος & Πολιτισμού, Επιστολή στον Υπουργό Πολιτισμού, 30.11.2009

¹⁰ Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος & Πολιτισμού, Έντυπο για την ΔΑΧ

¹¹ 2^ο έντυπο της ΟΠΠΟΔΕΔΑΧ με στοιχεία για ΔΑΧ

I.Γ. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΤΗΡΙΩΝ ΤΗΣ ΔΑΧ

Το κτηριακό σύνολο βρίσκεται σε πολύ καλή –σχετικά- κατάσταση, τέτοια που επιτρέπει την αποκατάστασή του με πολύ λιγότερο κόστος από μια νέα, ίδιου μεγέθους κατασκευή.

Οι δημοτικές αρχές, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, απαξίωσαν τη ΔΑΧ με την έλλειψη ακόμη και της στοιχειώδους συντήρησης, αφού στόχο είχαν το γκρέμισμα των κτηρίων της. Επί δεκαετίες οι φυσικές φθορές των κτηρίων της ΔΑΧ δεν αντιμετωπίζονταν, ενώ οι ενοικιαστές τους αφέθηκαν ελεύθεροι να αυθαιρετούν: να τροποποιούν τα ανοίγματα των χώρων και να προσθέτουν κατασκευές από λαμαρίνες, ελλενίτ κ.α. υλικά.

Φυσική συνέπεια αυτής της πολιτικής ήταν η παρακμή του χώρου. Ευτυχώς, οι φθορές άφησαν ανεπηρέαστο σχεδόν τον φέροντα οργανισμό από λιθοδομές, ενώ τα προβλήματα εντοπίζονται μόνο στις στεγάσεις (πλάκες μπετόν και ξύλινες στέγες).

Μετά την γνωστοποίηση της ακύρωσης από το ΣτΕ της απόφασης χαρακτηρισμού της ΔΑΧ για τυπικούς λόγους, την άνοιξη του 2013, η κατάσταση των κτισμάτων επιδεινώθηκε αφού αφαιρέθηκε η περιφραγή που υπήρχε στις εισόδους της αγοράς, και ακολούθησε ένα όργιο καταστροφών και αφαιρέσεων πολύτιμων στοιχείων (π.χ. χειροποίητες σιδεριές του μεσοπολέμου) που ουδέποτε εμποδίστηκε από την προηγούμενη και τη νυν δημοτική αρχή, παρά τις εκκλήσεις και τις παραστάσεις μας σε διάφορες αρχές¹². Μέχρι και σήμερα, η ΔΑΧ πληγώνεται από «άγνωστους» αλλά αντέχει χάρις στις γερές λιθοδομές της. («Οι τοιχοποιίες είναι εξαιρετικής ποιότητας. Είναι μεγάλου πλάτους. Πραγματικά δίνουν έτσι μια αίσθηση ασφάλειας ...», καθηγητής Π. Καρύδης, πρακτικά ΚΣΝΜ 2006¹³). Η κατάσταση των κτηρίων παραμένει ουσιαστικά ίδια από το 2006 με κάποιες επιβαρύνσεις στις πλάκες-προβόλους -λόγω περαιτέρω αποσαθρώσεων και σε μερικές κεραμοσκέπαστες στέγες λόγω πυρκαγιών και άλλων κακόβουλων ενεργειών, ενώ έχουν αφαιρεθεί πολλά σιδηρά και άλλα στοιχεία (σφυρήλατες σιδεριές, ταμπέλες, κ.α.). Είναι χαρακτηριστικό της αντοχής των κτηρίων της ΔΑΧ ότι οι σεισμοί δεν άφησαν κανένα ίχνος στο σώμα της.

II. ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

II. 1. Οι δημοτικές αρχές τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, από το 1985, όπως ήδη ειπώθηκε, απαξίωσαν τη ΔΑΧ, αφού στόχο είχαν την απομάκρυνση της λειτουργίας της αγοράς από το κέντρο της πόλης και την ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ (τότε δήμαρχος κ. Αναγνωστάκης, 2006¹⁴) προκειμένου, στα πλαίσια μιας ιδιότυπης αντίληψης περί «ανάπτυξης» και «αξιοποίησης», να προβούν σε κατασκευή νέων κτηρίων τύπου Mall: «Το θέμα αυτό το γνωρίζω και έχω επιπλέον και πικρά εμπειρία, πολύ πικρά, γιατί παραλίγο να φάω ξύλο..... Επίτηδες το αφήσανε να έρθει σε αυτήν την κατάσταση για να κατεδαφιστεί... και το λέγω εν γνώσει του τι λέω - για το αποτέλεσμα ώστε στη θέση του να ανεγερθεί ένα καινούργιο

¹² ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 3, 17.02.2014

¹³ Τα πρακτικά του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων της 10.09.2009 με θέμα «Εξέταση του πρακτικού της επιτροπής του άρθρου 41 του Ν.3028/2002 σχετικά με το διατηρητέο συγκρότημα της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας φερόμενης ιδιοκτησίας Δήμου Χαλκιδέων», σελ.24

¹⁴ Τα πρακτικά του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων της 22.03.2006 με θέμα «Χαρακτηρισμός ή μη ως μνημείου του συγκροτήματος της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας φερόμενης ιδιοκτησίας του Δήμου Χαλκιδέων», σελ. 5,

πολυώροφο...» - καθηγητής ΕΜΠ κ. Π. Καρύδης το 2009¹⁵. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο συντελεστής δόμησης του οικοπέδου της ΔΑΧ είναι 2,6, δηλαδή, **θεωρητικά, αν δεν υπήρχε η προστασία του ΥΠΠΟ, θα μπορούσαν να οικοδομηθούν κτήρια 17.000 τ.μ.** (σε αυτόν αριθμό δεν περιλαμβάνονται τα υπόγεια και οι βοθη. χώροι, γκαράζ κλπ) **αντί των 3.200τ.μ. που υπάρχουν σήμερα!**

II. 2. Η ...κορωνίδα φυσικά της «αξιοποίησης» ήταν τα σχέδια αντιπαροχής που ξεκίνησαν το 1991¹⁶ και το 2001 (**δήμαρχος κ. Χ. Μανιάτης**) προχώρησαν μέχρι και την κατακύρωση από το Δημοτικό Συμβούλιο αντιπαροχής που τελικά απετράπη μετά από προσφυγή πολιτών στην Επιτροπή του άρθρου 18¹⁷. Η ακολουθήσασα προσφυγή του Δήμου στο ΣΤΕ απερρίφθη¹⁸ και έθεσε οριστικά-ελπίζουμε-τέλος στην απίστευτη επιδίωξη του Δήμου να καταργήσει τον κεντρικό κοινωφελή χώρο της πόλης .

II. 3. Σε μια προσπάθεια του Δήμου (**δήμαρχος κ. Δ. Αναγνωστάκης**) για γκρέμισμα της ΔΑΧ με συνοπτικές διαδικασίες, Επιτροπή της Πολεοδομίας το 2005¹⁹ χαρακτηρίζει τμήματά της επικινδύνως ετοιμόρροπα και ζητά από τον Δήμο την εντός τριημέρου κατεδάφισή τους. Το γκρέμισμα αποτρέπεται και πάλι από την παρέμβαση των πολιτών και του ΥΠΠΟ, και το θέμα εισάγεται για εξέταση στο ΚΣΝΜ που τελικά αποφαινεται, ομόφωνα, το 2006 ότι η ΔΑΧ είναι διατηρητέα και εκδίδεται η σχετική υπ. απόφαση²⁰.

II. 4. Ακολούθησε η αίτηση του Δήμου και του κ. Αναγνωστάκη στο ΣΤΕ για ακύρωση της απόφασης χαρακτηρισμού (12.09.2006) που τελεσφόρησε το 2013.

II. 5. Η προηγούμενη δημοτική αρχή (δήμαρχος κ. Αθ. Ζεμπίλης), όντας αρχικά σύμφωνη με την ανάγκη διατήρησης της Αγοράς, όπως είχε προεκλογικά εξαγγείλει, προσπάθησε να κάνει αποκατάσταση της ΔΑΧ με τους δικούς της όρους. Το 2009 έκλεισε την αγορά - ως τότε λειτουργούσαν πάνω από 30 καταστήματά της. Ο δήμαρχος ανέθεσε απευθείας, χωρίς αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, και πλήρωσε μελέτες για αποκατάσταση της ΔΑΧ που προέβλεπαν, όμως, καθαιρέσεις των εσωτερικών πτερύγων. Η Επιτροπή του άρθρου 41 του Ν.3028/2002 που συγκροτήθηκε ειδικά για να εξετάσει τα στατικά προβλήματα της Δημοτικής Αγοράς, απορρίπτει το αίτημα καθαιρέσεων κτηρίων και προτείνει²¹ (22.05.2009) *«...την καθάριση με αδιατάραχτη κοπή και ανακατασκευή των υφισταμένων πλακών, δοκών και προβόλων μετά από έγκριση των υπηρεσιών του ΥΠΠΟ. Την διατήρηση της παρούσας λιθοδομής και αποκατάσταση της φέρουσας ικανότητας της ...Το υπογράφουν όλα τα μέλη της Επιτροπής, εκ των οποίων η εκπρόσωπος της Πολεοδομίας Χαλκίδας έχει διαφωνήσει...η οποία έχει κάνει ένα δικό της σημείωμα και προτείνει την κατεδάφιση όλου του νεώτερου».* Ο μελετητής του Δήμου, μέσα στο ΚΣΝΜ, λέει *«...Η πλατεία η οποία βρίσκεται μπροστά από την δημοτική αγορά έχει υπόγειο πάρκινγκ. .. εφόσον κατεδαφιστούν αυτές οι δυο πτέρυγες **να γίνει μια συνέχεια του υπογείου πάρκινγκ, ...θα μπορούσε να γίνει ένα πολυλειτουργικό κέντρο ... βυθισμένο κατά κάποιο***

¹⁵ Ο.π. σημείωση 13, σελ.24, λεχθέντα από τον καθηγητή ΕΜΠ κ. Π. Καρύδη,

¹⁶ Τα πρακτικά του Κοινού Οργάνου ΚΑΣ-ΚΣΝΜ, της 18.12.2014, σελ.50, τα λεγόμενα Η. Θαλάσση

¹⁷ Δελτίο Τύπου των δημοτών που προσέφυγαν, 28.03.2001

¹⁸ απόφ. ΣΤΕ τμ.Δ 2790/2003

¹⁹ Τριμελής Επιτροπή Επικινδύνως Ετοιμορρόπων Οικοδομών, 21.01.2005

²⁰ Το Δ/μα διατήρησης της Αγοράς: αρ. 806/2006, ΦΕΚΒ 604/15.5.2006 « Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιριακού συγκροτήματος της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας, Φερομένης ιδιοκτησίας του Δήμου Χαλκιδαίων.»

²¹ ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΡΘΡΟΥ 41(ν.3028/2002)» του ΥΠΠΟ, της 22.06.2009

τρόπο ως προς το επίπεδο του πάρκινγκ του πλαϊνού, ... αυτή τη στιγμή ας περιοριστούμε στην κατεδάφιση και τα βλέπουμε μετά.»²² .

II. 6. Αφού απερρίφθη από το ΥΠΠΟ το αίτημά της για τις καθαιρέσεις το 2009^{23 24}, η δημοτική αρχή προχώρησε σε τροποποιήσεις της αρχικής μελέτης, που όμως δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ²⁵.

II. 7. Στις 22.03.2013 ο Δήμος πήρε απόφαση για ένταξη του έργου «Επισκευή και Αποκατάσταση του Διατηρητέου Συγκροτήματος της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδας» στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα JESSICA²⁶. Το έργο περιελάμβανε και «Αναβάθμιση Αστικής Υποδομής & προσβασιμότητας περιοχής δομημένου περιβάλλοντος, και Δημιουργία Ενιαίου Δικτύου Ελεύθερων & Δομημένων κοινόχρηστων χώρων», και κοστολογήθηκε (περιλαμβανομένων των έργων αναβάθμισης της περιοχής) σε 4.853.658,5 €. Πρέπει να τονισθεί ότι η ένταξη στο ευρωπ. πρόγραμμα **JESSICA** σημαίνει ότι είχε ελεγχθεί ο φάκελος και κρίθηκε ότι **η αποκαταστημένη διατηρητέα Δημοτική Αγορά μπορούσε να λειτουργήσει ως οικονομικά βιώσιμη δημοτική δραστηριότητα**, αυτοχρηματοδοτούμενη από τα έσοδά της.

II. 8. Αιφνίδια, μετά την ακύρωση του ΣτΕ το 2013, η δημ. αρχή άλλαξε στάση και, εν όψει της νέας συνεδρίασης των ΚΑΣ-ΚΣΝΜ τον Μάρτιο του 2014, ζητούσε αποχαρακτηρισμό της ΔΑΧ. **Μετά την γνωστοποίηση της ακύρωσης από το ΣτΕ- άνοιξη του 2013, η κατάσταση της ΔΑΧ επιδεινώθηκε δραματικά αφού αφαιρέθηκε η περιφραγή που υπήρχε στις εισόδους της αγοράς, και «άγνωστοι» , όπως ήδη ειπώθηκε, αποσπούσαν με κασμάδες και βαριοπούλες, σιδεριές, μάρμαρα, εξοπλισμούς καταστημάτων.**^{27 28 29 30}

II.9. Η νυν δημοτική αρχή (δήμαρχος κ. Χρ. Παγώνης) προεκλογικά διαβεβαίωνε, ανεπίσημα, μέσω συμβούλων της, ότι θα προχωρήσει στην αποκατάσταση της ΔΑΧ. Αλλά, αμέσως μετά την ανάληψη της αρχής άλλαξε θέση και μιλούσε απροκάλυπτα για γκρέμισμά της³¹. Σε συνέντευξή του³² ο δήμαρχος αποκάλυψε ότι το γκρέμισμα ήταν το μοναδικό σχέδιο που είχε για την Αγορά. Όσο για το επόμενο στάδιο, έδωσε, στην ίδια συνέντευξη, δυο αόριστες και αλληλοσυγκρουόμενες εκδοχές: Δήλωνε: «...στη θέση του να φτιάξουμε κάτι άλλο που θα είναι το σήμα αναφοράς της πόλης», και «με αρχ/κο διαγωνισμό να φτιάξουμε χώρους ελεύθερους πρασίνου και αν μπορούμε και βέβαια το βλέπω, το βλέπω είναι στις προθέσεις μου, μια κλειστή Δημοτική αγορά ...».

²² ο.π., σημείωση 13, οι υπογραμμίσεις δικές μας

²³ ο.π. σημείωση 20

²⁴ ο.π. σημείωση 13

²⁵ ΥΠΠΟ-Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΝΕΩΤ. ΚΑΙ ΣΥΓΧΡ. ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΥΠΑΙΘΠΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΝΣΜ/23516/3329/332, 27.02.2013, «Απάντηση σε ερώτημα του κ. Α. Μπαφέρου...»

²⁶ Πρακτικό Απόφασης Δημ. Συμβουλίου 187/2013, 22.05.2013,

²⁷ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ , Αναφορά στο Εισαγγελέα 25.02.2014,

²⁸ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, προς δήμαρχο και δημ. συμβούλιο, 06.05.2014

²⁹ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ , Αναφορά στο Εισαγγελέα 12.05.2014

³⁰ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 13, 14.06.2014

³¹ αναφορά κ. Παγώνη στον Εισαγγελέα, 03.09.2014

³² Συνέντευξη που παραχώρησε ο Δήμαρχος κ. Χρ. Παγώνης στον τηλεοπτικό σταθμό ΣΚΑΙ την Πέμπτη, 20.11.2014, Βλ. και αναφορά στο Δ. Τύπου ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, αρ. 15, 23.11.2014

II. 10. Προχωρώντας προς την ημερομηνία σύγκλισης του ΚΑΣ-ΚΣΝΜ, 18.12.2014, αυξήθηκε η καταστροφική δραστηριότητα μέσα στην Αγορά: Στο γκρέμισμα των γερών λιθοδομών της ΔΑΧ στόχευαν οι ενέργειες καταστροφών που καταγγέλλονταν σχεδόν σε καθημερινή βάση από τους πολίτες στο αστυνομικό τμήμα³³ ενώ η δημ. αρχή κώφευε πεισματικά³⁴, Είναι χαρακτηριστικό το βίντεο της συνέντευξης στις 16.12.2014: **την ώρα που ο νυν δήμαρχος δίνει συνέντευξη μέσα στην Αγορά³⁵, δίπλα του φαίνονται να δουλεύουν ανενόχλητοι οι πλιατσικολόγοι:** ξηλώνουν και κουβαλούν, ενώ ακούγονται τα εργαλεία που κόβουν και γκρεμίζουν!!!.

II. 11. Μετά την ανακοίνωση της νέας υπ. απόφασης 2015, ο νυν δήμαρχος, επί έναν μήνα (Φεβρουάριο 2015), καθάριζε την ΔΑΧ με την εποπτεία του ΥΠΠΟ. Με τέσσερα έγγραφά μας^{36 37 38 39} εκφράζουμε τους φόβους μας για τον τρόπο που έγινε ο καθαρισμός και τις απώλειες που είχαμε κατά την διάρκειά του. Ο Δήμαρχος δεν απαντά στην επιστολή - προσφορά της κ. Φ. Μπέλλιου- μέλους μας, για δωρεάν αποτύπωση της ΔΑΧ (με επικαιροποίηση της μεταπτυχιακής εργασίας της)⁴⁰, δεν αξιοποιεί την επιστολή - προσφορά ανιδιοτελούς βοήθειας από την κοσμήτορα της Αρχιτεκτονικής Σχολής του ΕΜΠ κ. Ελένη Μαϊστρου⁴¹ για την προετοιμασία του αναγκαίου αρχ. διαγωνισμού (δεν γνωστοποιεί καν στο δημοτικό συμβούλιο την επιστολή⁴²) και δεν προσέρχεται στην συζήτηση που διοργανώνουμε ως Ομάδα με ομιλητές καθηγητές του ΕΜΠ που ασχολήθηκαν με την ΔΑΧ *«για τα βήματα που πρέπει να γίνουν, ώστε να οδηγηθούμε σε άρτιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, για την υλοποίηση της μελέτης που θα δώσει ο αρχιτεκτονικός διαγωνισμός, για το κόστος που θα έχει η αποκατάσταση της αγοράς, για τις δυνατότητες κάλυψης του κόστους, για τις δυνατότητες εκσυγχρονισμού των κτηρίων (υγειονομικές και ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις)»* (30.03.2015)⁴³, αλλά σε δηλώσεις του την ίδια ημέρα στον Εμπορικό Σύλλογο, μιλά για νέα κτήρια στη θέση των παλιών (*«νέο κτήριο θα κατασκευασθεί στον ίδιο όγκο και στο ίδιο περίγραμμα που έχει το σημερινό, δηλαδή τα περιμετρικά και εσωτερικά κτήρια»*)^{44 45}. **Τέσσερις μήνες μετά τον καθαρισμό και παρά τις δεσμεύσεις του δημάρχου στην Υπ. Νεωτέρων Μνημείων (ΥΝΜΑ) του ΥΠΟΠΑΙΘ («ο Δήμος θα πρέπει να ενημερώσει την Υπηρεσία μας...για την πλήρη αποκατάσταση της περιφράξης όλων των ανοιγμάτων....για κατασκευή πρόσθετης ισχυρής περίφραξης σε όλη την περίμετρο του συγκροτήματος ...»⁴⁶), η ΔΑΧ είναι αφύλακτη, με νέες ζημιές και νέα ρύπανση (που καταγράψαμε στις 02 & 17.06.2015) παρουσιάζοντας μια θλιβερή εικόνα που απαξιώνει τον χώρο⁴⁷.**

³³ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 14, 25.10.2014, ,

³⁴ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, προς δήμαρχο και δημ συμβούλιο 05.12.2014

³⁵ 16.12.2014, Βίντεο συνέντευξης του νυν δημάρχου μέσα στην αγορά

<https://www.youtube.com/watch?v=vS9ZYpJ3syw#t=57> και αποδελτίωση των διαλόγων

³⁶ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, ΕΚΘΕΣΗ, προς ΥΠΟΠΑΙΘ, 12.02.2015

³⁷ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΙΤΗΣΗ, 18.02.2015/αρ.πρ.58

³⁸ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 21, 19.02.2015

³⁹ Έκθεση της Ρ.Λομπάρντο, αρχιτέκτονος-- μηχανικού, αναστηλώτριας,, 25.02.2015

⁴⁰ Η επιστολή (10.12.2014) είναι αναπάντητη ως σήμερα

⁴¹ 1η Επιστολή, 11.02.2015

⁴² 2η Επιστολή, 30.04.2015

⁴³ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 22, 23.03.2015

⁴⁴ δημοσίευμα Ε. Γνώμης, 2015.04.03

⁴⁵ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 23, 09.04.2015

⁴⁶ Απάντηση της ΥΝΜΑ του ΥΠΟΠΑΙΘ στην Κατεπείγουσα Αίτηση της ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, 03.03.2015

⁴⁷ Έκθεση ΑΥΤΟΨΙΑΣ Ευ. Αγγέλου και Ρ. Λομπάρντο, αρχιτεκτόνων, 02 και 17.06.2015

II. 12. Οι δημοτικές αρχές δηλαδή, διαχρονικά, αντί να στέκονται φρουροί της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης και του μακροπρόθεσμου οφέλους της, προβάλλουν ως η κινητήρια δύναμη της καταστροφής με δικαιολογία την «ανάπτυξη». Όμως, αυτή η ανάπτυξη είναι σίγουρο ότι ωφελεί μόνον έναν μικρό αριθμό ανθρώπων που ασχολούνται με την κατασκευή των έργων και κανέναν άλλον. Απόδειξη της μωυπικής δημοτικής πολιτικής «αξιοποίησης», δηλαδή, ουσιαστικά, καταστροφής του ιστορικού κέντρου της νεότερης πόλης, είναι και η καταστροφή της παλαιότατων Πλατειών έμπροσθεν της ΔΑΧ⁴⁸, για να κατασκευασθεί ο παράνομος υπόγειος σταθμός αυτοκινήτων (που ως σήμερα λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας!!!), με αποτέλεσμα, να καταστραφούν οι πλατείες ως χώροι πρασίνου και κοινωνικής συγκέντρωσης, να πυκνώσει αφόρητα η κυκλοφορία στη Νεοφύτου, να διακοπεί η άμεση επικοινωνία Αγοράς – Πλατείας που διοχέτευε ομαλά και με ασφάλεια τις κινήσεις των ανθρώπων στους δυο χώρους και οι κλίμακες της ΔΑΧ να στέκονται αμήχανα, χωρίς νόημα πια, πάνω στον δρόμο. Πέραν των παραπάνω, σύμφωνα με τον αρχαιολογικό νόμο (Ν.3028/2002),⁴⁹ υποχρέωση κάθε ιδιοκτήτη μνημείου (επομένως και του Δήμου) είναι η διαφύλαξή του με ποινές που κλιμακώνονται μέχρι 3 έτη σε περίπτωση παράβασης αυτής της υποχρέωσης.

III. ΤΟ ΥΠΠΟ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

III. 1. Η Δημοτική Αγορά Χαλκίδας (ΔΑΧ) είχε χαρακτηριστεί το 2006 1^{Η ΦΟΡΑ} διατηρητέα στο σύνολό της με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού⁵⁰, μετά από ομόφωνη γνωμοδότηση του ΚΣΝΜ.

(Είχε προηγηθεί, το 1990, όταν δεν υπήρχε η σύγχρονη αρχαιολογική νομοθεσία, αλλά κυρίως, η γνώση ότι η Β΄ Φάση ανέγερσης το 1928 ήταν έργο του διεθνούς φήμης ακαδημαϊκού Σόλωνα Κυδωνιάτη, η υπ. απόφαση περί μη χαρακτηρισμού της ΔΑΧ⁵¹).

III. 2. Στις 10.09.2009 το ΚΣΝΜ γνωμοδοτεί ομόφωνα «Υπέρ της έγκρισης του Πορίσματος του Πρακτικού της Επιτροπής του άρθρου 41 του Ν.3028/2002 σχετικά με το διατηρητέο συγκρότημα της Δημοτικής Αγοράς Χαλκίδος...», η οποία Επιτροπή γνωμοδοτεί, όπως προειπώθηκε, υπέρ της λήψης μέτρων για την προστασία του συνόλου του κτηριακού συγκροτήματος και απορρίπτει το αίτημα της προηγούμενης δημ. αρχής για άδεια κατεδάφισης των εσωτερικών πτερυγών του κτίσματος Κυδωνιάτη που έγινε με πρόσχημα την επικινδυνότητά τους⁵². Ουσιαστικά, έχουμε μία «επαναβεβαίωση», για **2^{Η ΦΟΡΑ} από το ΚΣΝΜ**, της κήρυξης του 2006.

III. 3. Στις 13.03.2014, γίνεται επανεισαγωγή του θέματος στο ΚΑΣ- ΚΣΝΜ, αφού το ΣτΕ⁵³ ακυρώνει, για τυπικούς λόγους, την υπουργική απόφαση χαρακτηρισμού μετά από αίτηση του τ. δημάρχου κ. Αναγνωστάκη και του Δήμου. Γνωμοδοτείται και πάλι, με πλειοψηφία 9-8, ο χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτηριακού

⁴⁸ ο.π. σημείωση 3,

⁴⁹ Αρχαιολογικός Νόμος 3028/2002, Άρθρο 10- Ενέργειες σε ακίνητα μνημεία και το περιβάλλον τους, ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ, Άρθρο 56, Φθορά Μνημείου - Άρθρο 57, Φθορά Μνημείου από αμέλεια - Άρθρο 67, Πλημμελής φύλαξη, διατήρηση ή συντήρηση μνημείου

⁵⁰ Ο.π., σημείωση 19

⁵¹ ΥΠΠΟ, μη χαρακτηρισμός, 29.03.1990

⁵² Ο.π. σημείωση 13 και 20 .

⁵³ Απόφαση ΣΤΕ, 970/2013

συνόλου και των δύο φάσεων (έναντι της μειοψηφίας των 8 που πρότεινε τον χαρακτηρισμό ως μνημείου μόνον της Β' φάσης- Κυδωνιάτη)⁵⁴. Αυτή είναι η **3^Η ΦΟΡΑ**, που αποφαίνεται το ΚΣΝΜ, αυτήν τη φορά μαζί με το ΚΑΣ.

III. 4. Δεν υπογράφεται από τον Υπουργό η γνωμοδότηση και επανεισάγεται το θέμα στο ΚΑΣ-ΚΣΝΜ στις **18.12.2014** για **4^Η ΦΟΡΑ**. Γνωμοδοτείται, με πλειοψηφία 12 μελών ο χαρακτηρισμός της μετωπιαίας πτέρυγας Κυδωνιάτη ως μνημείου και τίθεται υπό προστασία όγκου, περιγράμματος, και όλων των υπαρχόντων μορφολογικών στοιχείων το υπόλοιπο τμήμα, δίνοντας μια μεγαλύτερη ελευθερία στην αποκατάστασή του- **όχι στο γκρέμισμά του**. Η εισηγήτρια στο ΚΑΣ- ΚΣΝΜ λέει συγκεκριμένα, εξηγώντας την πρότασή της που πλειοψήφησε: «...όχι να μην διατηρηθούν...»⁵⁵ και «...δίνουμε απλά ένα περιθώριο να μπορεί σε κάποιο τμήμα αν κρίνουν ότι το κόστος της ανακατασκευής είναι χαμηλότερο από το κόστος της επισκευής με τον τρόπο με τον οποίο προτείνεται, ως περιοριστεί αυτό...δεν λέμε να μην κρατηθεί το πίσω, να μην διατηρηθεί, καταλάβετε;», ⁵⁶ (6 μέλη της μειοψηφίας ψήφισαν υπέρ του χαρακτηρισμού όλου του συγκροτήματος ως μνημείου) και εκδίδεται Υπ. απόφαση⁵⁷.

IV. ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ Η ΔΑΧ

Η ρητορική των δημοτικών αρχών περί «ποντικών» και «υγειονομικής βόμβας» στο κέντρο της πόλης που πρέπει να εξαφανιστεί, απέδωσαν. Η κοινή γνώμη του τόπου επί χρόνια γαλουχήθηκε με την ιδέα ότι η καθαριότητα και η αποτελεσματική μυσκονία γίνεται με ...γκρέμισμα των κτηρίων.

Ήδη όμως μια άλλη κατάσταση έχει δημιουργηθεί. Δυναμικά τμήματα της πόλης αλλά και πέραν αυτής, έμποροι του κέντρου περί την Αγορά, νεολαία, εκπαιδευτικοί κ.α, υπερασπίζονται την ΔΑΧ.. Μία απόδειξη του γεγονότος αυτού είναι η **συλλογή υπογραφών (είναι πάνω από 3.000) που έγινε με αποδοχή των γραπτών θέσεων μας** και όχι με παραπλάνηση των υπογραφόντων.

V. ΟΠΠοΔΕΔΑΧ - ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η ομάδα μας συγκροτήθηκε την 01.02.2014 εν όψει του κινδύνου κατεδάφισης της ΔΑΧ μετά την ακύρωση από το ΣΤΕ της υπ. απόφασης προστασίας της. Πολλά από τα μέλη της έχουν μια μακρά ενασχόληση με το θέμα της διάσωσης της ΔΑΧ, αρχίζοντας από το 2001. Πήραν μέρος σε διάφορες διαδικασίες επιστημονικής μελέτης αλλά και κινητοποίησης για την διάσωσή της .

Η Ομάδα πρωτοβουλίας έχει ως μέλη εκπαιδευτικούς, καθηγητές Πανεπιστημίων και Πολυτεχνείων, αρχιτέκτονες, πολιτικούς μηχανικούς, δικηγόρους, ιατρούς, εμπόρους, νέους , κ.α., πολίτες χαλκιδέους και μη,

⁵⁴ ΟΠΠοΔΕΔΑΧ, Δ. Τύπου 9, 15.03.2014

⁵⁵ Ο.π., σημείωση 16, Η εισηγήτρια στο ΚΑΣ-ΚΣΝΜ Αμ. Ανδρουλιδάκη, Προϊσταμένη της ΔΙΠΑΝΣΜ του ΥΠ.ΠΟ.Α, σελ.41

⁵⁶ Ο.π., σημείωση 16, Η εισηγήτρια στο ΚΑΣ-ΚΣΝΜ, Αμ. Ανδρουλιδάκη, προϊσταμένη της ΔΙΠΑΝΣΜ του ΥΠ.ΠΟ.Α., σελ.43

⁵⁷ Υπ. απόφαση 23.12.2014, ΦΕΚ 8 ΤΑΠΘ/19.01.2015

και γενικά άτομα που ενδιαφέρονται για την διάσωση του ιστορικού πλούτου της Χαλκίδας και του τόπου μας γενικότερα, χωρίς υστεροβουλία και επιδίωξη προσωπικού κέρδους ή προβολής.⁵⁸

Ως Ομάδα, έχουμε μια σταθερή θέση και δραστηριότητα, προκειμένου να διασωθεί και να επαναλειτουργήσει η ΔΑΧ, με συγκέντρωση ιστορικού υλικού, εκδόσεις φυλλαδίων και Δελτίων τύπου, εκδηλώσεις, παραστάσεις σε αρμόδιες αρχές κλπ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γούτου - Φωτοπούλου Ελ., *Σύσταση και εξέλιξη του Δήμου Χαλκιδέων*, Χαλκίδα 1986.
- Εταιρεία Ευβοικών Σπουδών / Τμήμα Χαλκίδας (εκδ.), *Διεθνές επιστημονικό συνέδριο: "Η πόλη της Χαλκίδας"* (Χαλκίδα, 24-27 Σεπτεμβρίου 1987), Αθήνα 1990.
- Ιωαννίδης Ελ. Μ., *1836-2000. Η ιστορία του Δήμου Χαλκιδέων*, Χαλκίδα 2002.
- Καλλίας Στεφ. Κ., *Η Χαλκίς υπό φυσικήν και ιατρικήν άποψιν*, Χαλκίς 1897 [Χαλκίδα 21997].
- Παπαγρηγορίου Ι. Β., *Η σημερινή Χαλκίς*, Χαλκίς 1953.
- Τριανταφυλλόπουλος Δημ. Δ., "Η μεσαιωνική Χαλκίδα και τα μνημεία της", *Αρχαίον Ευβοϊκών Μελετών* 16 (1970) 183 - 204.
- Τριανταφυλλόπουλος Δημ. Δ., "Το ιστορικό κέντρο της Χαλκίδας. Μία πρόταση για τη διάσωσή του", *Αρχαίον Ευβοϊκών Μελετών* 31 (1994-1995) 71 - 87.
- Τριανταφυλλόπουλος Δημ. Δ., "Χαλκίδα: Μνημεία και περιβάλλον στον 20ο αιώνα. Από τον πολιτισμό στην ψευδο-πολιτιστική δραστηριότητα", *Αρχαίον Ευβοϊκών Μελετών* 36 (2005-2006), σσ. 7-14.
- Τριανταφυλλόπουλος Δημ. Δ., "Χριστιανική και μεσαιωνική Χαλκίδα: Ανασκόπηση της νεώτερης αρχαιολογικής έρευνας", *Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Η πόλη της Χαλκίδας (Χαλκίδα, 24 - 27 Σεπτεμβρίου 1987)*, Αθήνα 1990, σσ. 163 - 228.
- Τριανταφυλλόπουλος Δημ. Δ., "Κωπηλατώντας ανάδρομα στον χρόνο: Εικόνες από το μεσαιωνικό και νεώτερο Νεγροπόντε", *Μουσείον της πόλεως των Αθηνών / Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία (εκδ.), Χαρακτικά της Εύβοιας. Διαδρομή στο χρόνο. Από τη συλλογή του Ιωάννη Κ. Καράκωστα [Κατάλογος έκθεσης]*, Αθήνα 2010, σσ. 9-38.

⁵⁸ 17.06.2015, Κατάλογος μελών ΟΠΠΟΔΕΔΑΧ